

(Continuare din pag.11: Anne-Marie Ciupitu.)

Știind că sunt considerată ca "fortă de muncă supracalificată ieftină", care se poate utiliza orișicum, nu este ceva care îmi place, și gândul de a trăi așa încă cel puțin 3 ani de post-doc nu m-a s-a părut foarte atractiv, deși am primit un loc de post-doc. În același timp exista și o altă problemă. Exista o clară diferență între oameni și oameni într-un mediu unde toată lumea ar trebui să fie la fel. Dacă ai un nume, sau dacă te recomandă cineva cu nume, majoritatea persoanelor te iau în considerație. Dacă nu, atunci nu are nici o importanță dacă ai descoperit cum se "vindecă" boala Parkinson, reumatism, diabet sau cancer la un loc! Nu toți sunt așa, dar majoritatea. Totul în cercetare se bazează pe câte articole ai publicate în diferite publicații științifice. Articole foarte bune pot fi refuzate publicării, pentru că nimemii nu ți-a auzit numele înainte, și articole proaste sunt publicate, doar pentru că unul din scriitorii este un nume cunoscut. La fel este și cu posturile și banii pentru cercetare. Eu avusesem noroc în anii mei de doctorand, căci șeful meu Rolf, ca și colaboratorii pe care i-am avut, au fost nume cunoscute. Eu am obținut și bani pentru proiectul meu, și bani să mă duc în Statele Unite, și m-a s-a publicat articolele. Eu sper și cred că le-am primit pentru că lucrul meu a fost atât de bun încât le-am meritat, ca toate acestea nu vreau să-mi petrec restul vieții să mă gândesc pe cine cunosc, pe cine trebuie să mi-l fac prieten. În cercurile academice se spune că "în întreprinderi se mănâncă angajații între ei, pe când aici noi ne ajutăm unul pe altul". Din păcate, am descoperit că-i invers! În întreprinderi se spune de la început clar și în față: "Aceasta este business, nu are nimic de-a face cu încrederea, dar vrem să colaborăm cât se poate de bine!" În cercurile academice, de multe ori se pune o mască falsă, se spune: "Să fim deschiși și să ne ajutăm unul pe altul!", în timp ce în spatele tău unul îți fură ideea, altul vrea să publice înaintea ta și îl roagă pe editor să-ți respingă articolul, etc. Lipsa de onestitate la foarte mulți cercetători a fost o descoperire foarte neplăcută.

Venind dintr-o familie interesată de artă și cultură, știu că viața are și alte lucruri de oferit în afară de știință și cercetare. Eu eram interesată să combin viața de cercetător cu o viață culturală, de exemplu să citesc cărți interesante (nu numai articole științifice), să merg la balet, teatru și operă, la muzee, etc., alături de cercetare. Cu excepția profesorului Pechere de la Geneva, există foarte mult răspândită atitudinea că știința trebuie să fie singurul lucru important în viață. Dacă ai și alte interese, nu ești un adevărat om de știință. Eu consider că aceasta este complet neadevărată! Din contra, preocupări și în alte domenii consider că stimulează creația în cercetare.

La aceste inconveniente se adaugă și nivelul de salariu. După 5 ani de universitate am început ca doctorand cu un stipendiu de 8.000 de coroane pe lună. Bursa de doctorand nu este considerată ca venit, și, trăind într-o țară unde tot sistemul social este bazat pe cât de mult impozit plătești, înseamnă că un doctorand nu are puncte/bani depuși de la stat pentru pensie, înseamnă că dacă te îmbolnăvești sau devii gravidă primești numai 60 de coroane pe zi de la Casa de Asigurare. În anii aceștia, leafa medie pentru un muncitor în Suedia a fost de 15.500 de coroane pe lună, iar pentru funcționari de 18.700 de coroane. Ultimii 2 ani de doctorand am ajuns la un salariu de media la muncitori: 15.500 de coroane, din care plăteam și impozit! Dacă așa fi continuat în cercetare cu un post-doc, adică cercetător fără grupul meu cel puțin 3 ani, în Suedia aș fi ajuns astăzi la un salariu de 19.000 - 20.000 de coroane, după 5 ani de universitate și încă 7 ani de doctorat și post-doc. Salariul mediu în Suedia este astăzi 20.500 de coroane. Dacă aș fi început să lucrez direct după universitate, aș fi avut un salariu mai mare, pensie mai mare, bani puși deoparte și datorii de studii mai mici. Fiecare motiv în parte pe care l-am expus aici nu m-ar fi determinat să termin cu cercetarea, dar

toate împreună au făcut să nu mai îmi placă viața de cercetător. Vreau să am un lucru stimulant, plin de răpundere, dar vreau și să trăiesc o viață bogată, care să mă ajute să cresc, să mă maturizez ca om. În cercetare nu aveam din păcate nici timp, nici bani, și nici ajutorul și încurajarea necesară care să ducă la o viață care să mi se potrivească. Biologia și cercetarea în sine îmi plac încă, la fel de mult ca în prima zi când am început să doctorez. Păcat că viața de cercetător nu este la fel de plăcută!

S.C.: Este noul tău loc de muncă interesant?

A-M.C.: Sunt angajată ca quality specialist la Genetics Institute, o companie americană de medicamente care colaborează cu o companie suedeză. Produsul este factor VIII, o proteină necesară pentru coagularea sângelui. Acest produs face posibil ca pacienții cu hemofilie să trăiască mai mulți ani, și chiar o viață lungă și cu activități normale. Rolul meu este să controlez că produsul este așa de bine făcut, încât este bun și sigur pentru pacienți. Cunoștințele mele de la doctorat despre proteine, metode de analiză și de purificare, etc., îmi ajută foarte mult, în același timp învăț foarte mult într-un domeniu complet nou pentru mine: producerea medicamentelor. Până acum a fost un timp plin de întâmplări și nu este nici un risc că mă voi plictisi. Aici, ca și până acum, simt că lucrez cu ceva important, cu sens. Să-i ajut pe oameni mă face să mă simt bine, și îmi place să pot combina această senzație cu o muncă stimulantă. Sper să pot continua în felul acesta. Eu am astăzi un post unde am responsabilitatea pentru calitatea produsului cu care lucrez. Trebuie să asigur ca pacienții să primescă un produs care este sigur și care are efectul la care se așteaptă ei. Pentru mine este important să am un angajament care simt că este important, în sensul că îi ajută pe oameni. Acest post mi se pare foarte important și plin de sens, util, știind că eu ajut oameni cu o boală gravă, cum este hemofilia, să supraviețuiască. În munca de zi cu zi am mare folos de cunoștințele pe care le-am primit în anii de doctorat, deoarece multe din metodele pe care le-am folosit în proiectul meu de doctorat se folosesc aici, în producție; mi se pare important că acum, în producție, mă folosesc de multe cunoștințe pe care le-am acumulat cu atâta străduință. În același timp văd în fiecare zi lucruri noi și situații noi, învăț tot timpul lucruri noi, ceea ce face să vad acest post ca foarte stimulant. O parte din învățătura pe care o primesc aici și din cursurile pe care le urmez la locul de muncă îmi dau cunoștințe în afara biologiei, de exemplu subiecte înțelegând de producție sau de management. La compania Genetics Institute mi se arată încredere și mi se apreciază cunoștințele. Această încredere se arată și al nivelul de salariu, care acum este aproape dublu. Combinația muncă stimulantă și importantă, cu un șef și colaboratori buni, ca și cu ore de lucru care îmi permit și alte interese, fac împreună să fiu foarte încântată de postul pe care îl am astăzi. Cu cunoștințele mele și experiența pe care o primesc aici, știu și că am o carieră bună în viitor.

S.C.: Ești copil de imigrant. Cum a fost pentru tine în Suedia? Te-ai simțit discriminată? Ți-a fost rușine că ești imigrantă în general și româcă în special?

A-M.C.: Eu nu m-am simțit discriminată în Suedia, ci m-am simțit și mă simt foarte bine aici. Au fost, poate, câteva ocazii când am înțeles că unii oameni s-au purtat diferit cu mine pentru că familia mea este dintr-o altă țară, dar aceasta a fost foarte rar. Un fapt important cred că a fost că vorbesc limba suedeză foarte bine și fără accent. Cred și că faptul că mi-am făcut aproape integral studiile în Suedia, că prietenii familiei și ai mei personali au fost de toate națiile (nu numai români) și faptul că am fost așa de mică când am venit în Suedia, au făcut să gândesc și să mă port destul de mult ca orice suedez, și nu am părut că mă deosebesc prea mult de grup, o crimă în societatea suedeză! Cred că, poate fără să realizez, am învățat și am urmat regulile necrise ale societății suedeze.

Ca adultă nu îmi este rușine că sunt imigrantă în Suedia. N-am de ce să îmi fie rușine! Când însă eram copil, vroiam să fiu ca toți ceilalți copii suedezi, cu păr blond și ochi albaștri și să fiu aleasă "Lucia" la școală. Însă nu cred că era că îmi era rușine că venisem din altă țară, ci mai mult că vroiam să fiu ca ceilalți, ca acea "imagine ideală" care domnea între copii pe atunci. Exista însă ceva de care îmi era rușine pe la vârsta de 10 ani: dacă membrii familiei, și mai ales părinții mei, făceau ceva care părea "diferit" de comportarea suedează, de ceilalți părinți suedezi, dacă erau "diferiți" (în felul de a vorbi, de a se îmbrăca, dacă nu păstrau regulile suedeze), atunci îmi era rușine, căci doream ca ei să fie ca suedezii. Câte odată încercam chiar să evit ca prietenii mei de la școală să-mi întâlnească părinții. Ce noroc însă că am crescut, m-am maturizat și azi prefer să fiu și eu "diferită", un individ, să fiu "eu, Anne-Marie" și familia mea să fie așa cum vrea ea să fie! Cred că este o atitudine normală când treci de la copil la adult, precum cred și că rușinea pe care o simțeam când eram copil nu a fost pentru faptul că eram imigrantă, ci pentru că eram "diferită" de restul masei. Din ce țară am emigrat n-a avut nici o importanță, ba din contră, poate a fost destul de pozitiv, fiind o țară europeană cu o cultură destul de asemănătoare cu a Suediei și, în 1977 când am imigrat noi în Suedia, erau foarte puțini români, ceea ce a făcut să fim aproape exotici. Dacă-mi este rușine că sunt româncă? Evident că nu, dar pentru că am trait 24 de ani în Suedia, de 3 ori mai mulți ani decât în România, pentru că am mers la școală suedeză, pentru că gândesc în suedeză și trăiesc o viață suedeză, eu mă simt suedeză, chiar dacă eu genetic sunt româncă. Nu îmi neg originea, dar astăzi eu nu-mi amintesc mai nimic despre viața trăită în România (aveam numai 8 ani când am părăsit România), ci doar cunosc viața din Suedia. Viața mea este aici și sunt cetățean suedez. Am accent suedez când vorbesc românește și mă port mai mult cum se poartă lumea în Suedia (chiar dacă gesticulez când vorbesc mai mult decât majoritatea suedezilor!). De aceea eu zic că sunt suedeză, dar asta nu înseamnă că-mi neg originea, sau că mi-ar fi rușine că vin din România. Pentru mine sunt două lucruri diferite.

S.C.: Ai fost stimulată în familia ta să înveți limba română și despre România?

A-M.C.: Când mergeam la școală, mama a cerut să avem limbă maternă, unde am învățat și limba română, și istoria, și geografia României. Părinții mei au continuat tot timpul să vorbească în limba română cu noi, ca să nu uităm limba, așa căci toți patru copiii vorbim românește. Am fost și "îndemnați" să citim cărți în limba română, iar după '89 și să ne ducem în România, dacă vrem. Așa că părinții noștri au vrut să cunoaștem cât de mult posibil despre România.

S.C.: Cum a început activitatea ta la CURIERUL ROMÂNESC? Din ce a constat?

A-M.C.: Activitatea mea la CURIERUL ROMÂNESC a început cu a pune în ordine paginile ziarului și a capsă foile în anii '80. Am continuat să ajut și să contribuie cu ce am putut, printre altele unele interviuri cu premiații Nobel și un articol despre salonul de automobile 2000 la Stockholm. Cu 3 ani în urmă am colaborat cu Silvia Constantinescu și Octavian Ciupitu la realizarea unui CD-ROM despre viața lui Alfred Nobel. Am ajutat la CURIERUL OMÂNESC cât am putut, pentru că este un ziar important și pentru că am vrut să îmi ajut părinții cât de mult se poate.

S.C.: Ce gânduri de viitor ai?

A-M.C.: Viața mea s-a schimbat esențial în ultimul an și jumate, cu sfârșitul lucrării de doctorat și începerea unei noi activități. În primii ani care urmează eu mă gândesc să văd cum îmi place această posibilă nouă carieră. Peste 2-3 ani va fi din nou timp să fac o schimbare, dar în ce direcție va fi știu astăzi doar stelele! Între timp voi încerca să îmi trăiesc viața cât de plin pot. ▲